

הפרק החמישי פותח בהתפשטות בדיקת המים. נראה בצורה פשוטה שהמים בודקים את האשה הנחשדת בלבד אך הפתיחה של המשנה חושפת בחינה נוספת במים (שם כז):

כשם שהמים בודקין אותה כך המים בודקין אותו, שנאמר: ובאו ובאו.

כלומר, כשם שהמים בודקים את האשה הסוטה, כך המים יבדקו 'אותו'. הגמרא מתלבטת מיהו האדם, הבעל או הבועל. ובאמת יש הוה אמינא לומר שהבעל, ויש ה"א לומר שהבועל. משום שהמים בודקים את הבעל, ורק אם הבעל נקי מעוון המים יכולים לפעול באשה. אך לענייננו המים מפילים את הבועל, כלומר, כשם שהמים בודקים את האשה כך המים בודקים את הבועל.

המשנה ממשיכה לבאר מהו הקשר של האשה לבעל ולבועל (שם):

כשם שאסורה לבעל כך אסורה לבועל, שנאמר: נטמאה ונטמאה, דברי ר' עקיבא. א"ר יהושע: כך היה דורש זכריה בן הקצב. רבי אומר: שני פעמים האמורים בפרשה נטמאה ונטמאה, אחד לבעל ואחד לבועל.

אשה שנטמאה, אסורה לבעלה ואסורה גם לבועל (לאחר גירושה או מיתת בעלה). נחלקו התנאים, היאך למדים זאת מהתורה:

- א. רבי עקיבא- סובר שייתור האות ו', במילה "נטמאה" "ונטמאה", נטמאה לבעל ולבועל.
- ב. רבי- סובר שכפילות המילה "נטמאה" "נטמאה" מלמד שאסורה לבעל ולבועל.

ובגמרא מובא שנחלקו כך גם ללימוד בדיקת המים לבועל (כח.):

הלכך לרבי עקיבא שיתא קראי כתיבי: חד לצואה דידה וחד לצואה ידידה, חד לעשייה דידה וחד לעשייה ידידה, חד לידיעה דידה וחד לידיעה ידידה. ורבי תלתא קראי כתיבי: חד לצואה, וחד לעשייה, וחד לידיעה.

כלומר, שלוש פעמים כתוב "ובאו", לר"ע שלומד גם מהאות ו', יש ששה ייתורים כאמור. ולרבי יש רק שלושה ייתורים. רבי לומד שלוש פעמים "ובאו", אחד לציווי של ה' על המים, אחד לעשייה של המים, ואחד לידיעת האשה מה המים עושים. בבחינת מחשבה, דיבור ומעשה. **דיבור** וציווי ה' למים, **מעשה** של המים באשה, ו**מחשבה** וידיעת האשה פעולת המים.

ר"ע לומד זאת שכל "באו" מלמד את אחת הבחינות באשה, והאות ו' מלמדת שזה גם בבועל.

נחלקו הרמב"ם והחת"ס האם יש נפקא מינה בין שני הלימודים, בין ר"ע לבין רבי? וכך מובא ברמב"ם (פ"ה מ"א):

בודקין אותו, כלומר שהוא אובד אותו שזנה עמה בדרך שהיא אובדת אחרי שתיתה, ואין בין רבי ור' עקיבא מחלוקת **בדין אלא נחלקו בראיה לדין זה**. ופרטי מחלוקתם וראיות כל אחד מהם מקומם מתאים במשא ומתן שבתלמוד יותר מאשר כאן כדי שלא נאריך בדברים ותתמעט התועלת.

הרמב"ם סובר שאין ביניהם מחלוקת ישירה בדין, אלא רק בדרך הלימוד. נראה שהמחלוקת עפ"י דבריו היא מחלוקת מהותית. לעומת זאת החת"ס סובר שיש נפקא מינה בין רבי לר"ע (שו"ת אבהע"ז ח"ג סי' כו):

אמנם מאז כבר אמרתי דב' תירוצי' ש"ס הללו תלי' בפלוגת ר"פ כשם דלר"ע ודעמי' שם דס"ל איסורי' דבועל נפקא מיתורא דו"ו ונטמא' א"כ לא נתרבה איסור לבועל אם אין טומאה לבעל והוא כתי' הראשון דאונס הוה דאע"ג דודאי לא חטא וגט כריתות כתב כדמוכח מולקחת מ"מ הדין דין אמת אם לא נאסרה לבעל לא נאסרה לבועל משא"כ רבי ס"ל ב' קרא כתי' ונטמאה אחד לבעל וא' לבועל נמצא לא תלי זה בזה ואפי' אי לא נטמאה לבעל מ"מ נטמאה לבועל ולפ"ז רבי הו"מ להמציא לזכותי' דדוד מהאי גופי' כיון דכתי' ב' פעמים ונטמאה א"כ אונס אסורה לבועל א"כ מ"ט לא אסרוה אע"כ גט כריתות כתב אלא ניחא לי' להוכיח מקרא מדברי הנביא שאמר ולקחת לך.

כלומר, רבי עקיבא משווה בין הבעל לבועל, ואם היא נאסרת לבעל אזי נאסרת לבועל. רבי אינו משווה בין הבעל לבועל, כל אחד הוא איסור נפרד, ולכן אם האשה נאנסה מותרת היא לבעל ואסורה לבועל (ולר"ע תהיה מותרת לבועל).

דרשת האות ו' של רבי עקיבא מחברת בין הבעל לבועל, ובין ביאת המים באשה לביאת המים בבועל. כביכול באיש והאשה נידונים יחד כאמור, למרות שהמים עוברים רק באשה. כשיטת ר"ע בכמה מקומות, שגם שהגופים מחולקים עדיין הכוח הרוחני שבהם מחבר ביניהם ודן אותם יחד (האות ו' אות של חיבורים בסוד מידת התפארת, ועיי' ריש מילין).

רבי דורש בצורה של מילה מילה, כלומר משום שהגופים מחולקים יש למדוד כל אחד בנפרד. כל אדם עומד לעצמו אל מול בורא עולם, אין דין האחד דומה לשני, יש שהזכות תולה להם ויש שלא.

פתיחת הפרק מתחיל באחדות של רבי עקיבא "כשם שהמים בודקין אותה כך המים בודקין אותו", כלומר יש כאן עניין כללי של רעך ממש כמוך, וזהו הכלל הגדול שלמלמד אותנו רבי עקיבא גם כאן.